

Viininlehti

2/2023

Viininlehti
Numero 2/2023
Kahdestoista vuosikerta
Suomen Viininkasvattajat ry:n jäsenlehti

Toimituskunta:

Joonas Huhtaniemi, Sirpa Kytölä, Kari Latvus, Esa-Matti Lautala, Jari Suvilehto, Jussi Tenho

Päätoimittaja:

Jari Suvilehto

Taitto:

Jari Suvilehto

Etukannen kuva:

Sirpa Kytölä: Täydellinen Riesling terttu

Sähköposti: viininkasvattajat@viininkasvattajat.fi

Facebook: [facebook.com/Viininkasvattajat](https://www.facebook.com/Viininkasvattajat)

Jäsenasiat: jussi.tenho@viininkasvattajat.fi

Lainauksissa pyydetään ilmoittamaan lähde: Viininlehti 2/2023

Sisällysluettelo:

1. Pääkirjoitus: Uusia lajikkeita: mikä on paras Suomeen	3
2. Onko Ruotsin tie meidänkin tiemme?	4
3. Kesäloman matkakertomus eli matka Paratiisiin	6
4. Noidan apulaisena Fiskarsissa	8
5. Uuden viinitarhan perustaminen kesällä 2023	10
6. Kirja-arvio: Viinitarha Toscanassa Aitoossa	12

Pääkirjoitus: Uusia lajikkeita: mikä on paras Suomeen?

Monen mielessä on kysymys: minkälaista lajiketta voisi menestyksellisesti viljellä jossakin tietyssä paikassa. Tämä kysymys toistuu jatkuvasti myös viiniviljely Suomessa facebook-ryhmässä. Kysymykseen ei koskaan ole suoraa ja yksiselitteistä vastausta. Avomaalla Vitis viniferat menestyvät vain harvoin ja siksi katse kohdistuu muualle.

Lähes kaikkialla menestyvän Zilga-köynnöksen ohella ei ole kovin varmoja vaihtoehtoja tarjolla. Ja Zilgan ongelma on siinä, että jo suhteellisen pienikin määrä rypälettä seoksessa ujuttaa mukaan lievästi kehnon muistutuksen jalostushistoriasta: ellei löydy poppakonsteja maun jalostamiseen, niin rypäleet kannattaa syödä tai tehdä mehuksi.

Entä uudet hybridilajikkeet, joista kuuluu jatkuvasti uutisia eri tahoilta?

Keski-Euroopassa jalostetut lajikkeet on ensi sijassa kehitetty kestävämmän tauteja ja toiseksi niiden pakkasenkesto voi olla kohtalaisen hyvä. On siis hyvä muistaa, niitä ei ole kehitetty Suomen oloihin, mutta kenties niiden joukossa on jokin oivallinen lajike myös meikäläiseen ilmastoon.

Henkilökohtainen veikkaukseni on, että tulevaisuuden menestyslajike on jo olemassa ja vieläpä istutettu kokeeksi Suomeenkin. Emme vain vielä tiedä vielä, mikä monista kymmenistä lajikkeista on tuo voittaja.

Hybridilajikkeita menestystä voi kuitenkin uumoilla myös sitä kautta, että esimerkiksi Hollannissa ja Belgiassa on tarjolla kiinnostavia tuotteita sellaisista rypäleistä kuten Sauvignac ja Soreli.

Saksalainen Sauvignac löytyy myös Alkon hyllystä, samoin kuin Pinotin-rypäleestä tehty viini.

Tällä hetkellä Suomessa tarvitaan laajaa uusien lajikkeiden testausta ja saatujen kokemusten jakamista.

Ja pidetään mielessä ja testauksessa myös kiinnostavat minnesotalaiset lajikkeet!

Kari Latvus

Suomen viininkasvattajat ry, puheenjohtaja

ONKO RUOTSIN TIE MEIDÄNKIN TIEMME

Juha Karvonen

Ruotsin viiniköynnöksen viljely on saavuttanut nykyisen tasonsa reilussa 20 vuodessa. Sitä on edistänyt kansainvälinen verkostoituminen ja yhteistyö Ranskan viinikasvatuksen ja viinintuotannon asiantuntijoiden kanssa. Ruotsin viiniviljelijät ovat ajoissa oivaltaneet, että oppia on haettava oman yhteisön ulko- eikä vain sisäpuolelta.

Ruotsissa ei ollut ennen 1990-luvun puoliväliä kaupallisia viinitarhoja ja vuonna 1999, jolloin Ruotsista tuli EU:n viinintuottajamaa, viiniköynnöksen viljelijöitä oli vain kourallinen. Senaikuisen suurimman viinitilan Gute Vingård Gotlannissa omisti Lauri Pappinen, joka esimerkillään valoi uskoa Ruotsin omaan rypäleviinien tuotantoon valmistaen viiniä myös myyntiin. Sen jälkeen kiinnostus kaupalliseen viiniviljelyyn on lisääntynyt nopeasti ja vuonna 2022 Ruotsissa oli 64 rekisteröitynyttä viinintuottajaa, joista 20 on rekisteröitynyt pelkästään viimeisten viiden vuoden aikana. Heistä muutama harva tekee viiniä ulkomaisista ostorypäleistä tai marja- ja hedelmäviiniä.

Rypäleviinintuottajia on kaikista Ruotsin 22 maakunnista 15:ssä. Puolet on Skoonessa ja loput jakautuneet etelän ja pohjoisen välille aina Gävlen korkeudelle saakka. Suurin osa Ruotsin viinitarhoista on pieniä alle yhdestä hehtaarista kymmeneen hehtaariin. Kokonaispinta-ala on noin 100 hehtaaria ja kokonaistuotanto 13000–14000 pulloa. Lähivuosina Ruotsin viiniviljelypinta-alan ennustetaan kasvavan voimakkaasti Skoonessa ja Blekingessä. Ängelholmin ja Båstadin kuntiin on rakenteilla suurin yksittäinen tarha, jonka pinta-ala on 20 hehtaaria ja johon istutetaan 85000 köynnöstä. Siitä odotetaan saatavan ensimmäiset pullotukset seitsemän vuoden kuluttua.

Klagshamn Vingård

Viime vuosina ruotsalaiset ovat menestyneet kansainvälisissä viinikilpailuissa hyvin. Kuohuviinien valmistuksessa konsulttina on käytetty Pierre-Yves Bournaiasia Ranskan Institut Oenologique de Champagnesta ja hänen ohjauksessaan Solaris-rypäleistä on valmistettu kuohuviiniä perinteellisellä pullokäymisellä. Viileä ilmasto on etu kuohuviinien valmistuksessa. Viileässä ilmastossa kasvaneiden valkoviinirypäleiden raikkaus ja hapokkuus siirtyy viinin ja hapokasta viiniä voi säilyttää kauemmin kuin vähemmän hapokasta.

Ruotsin esimerkin mukaan viininviljely on käynnistynyt ensimmäisen kolmenkymmenen vuoden aikana tuskastuttavan hitaasti, mutta sen jälkeen kasvu on ollut yllättävän nopeaa. Viininviljelyssä ei kannata pyrkiä pikavoittoihin. Ruotsalaisten kokemuksen perusteella saattaa kestää jopa kuusi vuotta ennen kuin kirjanpidossa alkaa jäädä jotain viivan yläpuolelle. Viiniköynnös on monipuolinen kasvi ja alussa pienimuotoista viininviljelyä voidaan hyödyntää maatilamatkailussa muutenkin kuin viiniä tuottamalla. Viiniä on myyty matkailuyrityksen omassa ravintolassa tai alueen ravintoloiden ja Systembolagetin kautta kuluttajille, mutta suora tilamyynti ei ole ollut jakelumonopolin vuoksi sallittua.

Lähde: Dryckesbransch-rapporten 2023, Föreningen Svenskt Vin.

Arilds Vingård

**KESÄLOMAN MATKAKERTOMUS ELI
MATKA PARATIISIIN –
NAUVOON**
Sirpa Kytölä ja Harri Höglund

Tänä kesänä on avautunut suomalainen viininviljelyyn erikoistunut viinitarha, jossa Herman Haapman ja Annika Blåfield viljelevät kasvihuoneissa erilaisia viinejä. Halusimme tutustua paikkaan, joka on ainutlaatuinen konsepti viljellä viinejä ja ryhtyä tekemään niistä suomalaista rypäleviiniä. Paikka sijaitsee Nauvossa Pohjoisella Saaristotiellä, jossa vanhat kasvihuoneet on nyt valjastettu monien eri viinilajien kasvatukseen.

Heti saapuessamme paikalle oli vastaanotto lämmin ja ystävällinen, sillä tunnumme Hermannin ja Annikan jo Suomen Viininkasvattajien tapahtumista. Olemme olleet yhdessä tekemässä valkoviiniä Brinkhallissa ja yhdistyksen vuosikokouksessa tänä keväänä.

Yllättävää oli se, että kuinka hyvin viinit ovat jo ensimmäisenä vuonna kasvaneet. On lähes mahdotonta verrata avomaalla kasvavia viinejä ja näitä ihanasti kasvuun pyrähtäneitä viinejä. Herman näytti esimerkiksi Rieslingin, joka kiertää jo kattorakenteissa ja viinirypäleitä on tullut runsaasti. Tämän vuoden viineistä on tarkoitus tehdä viinejä, jotka ovat ensimmäisiä kaupallisesti tehtyjä suomalaisia vuosikerta viinejä, niistä tulee siis keräilyharvinaisuuksia.

Matkailijoihin on panostettu, sillä he ovat rakentaneet kasvihuoneen yhteyteen ihanan kahvilan, kaupan ja taimimyymälän, jossa on paikallisia tuotteita kuten juustoja ja erilaisia käsitöitä. Ostimme kotiin mansikan taimia, jotka lähtivät hienosti kasvuun, vaikka oltiin jo elokuun alkupäivissä. Paratiisiin tulee myös viinitieteellinen puutarha, jossa sata erilaista rypälelajiketta on nähtävissä ja tutustuttavissa. Toimintaa laajennetaan siten, että taidekeskuksessa tulee olemaan vaihtuvia taidenäyttelyitä

He kertoivat suunnitelmistaan ja siitä, että mitä on tämän vuoden aikana tehty ja mitkä ovat tulevaisuuden suunnitelmat. Viinejä on tarkoitus istuttaa yhteensä yli 10 000 tainta sekä kasvihuoneisiin että avomaalle. Viinitarhaan on siis tarkoitus istuttaa runsaasti lisää Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot Noir ja Chardonnay ja Riesling- rypäleitä. Suosittelemme lämmöllä käyntiä viinitarhalla, joka on hyvin ainutlaatuinen ja monien mahdollisuuksien toteutuspaikka-ihana Paratiisi.

Linkkejä, joista voi tutustua Paratiisiin lisää:

<https://www.facebook.com/groups/406204261627969/> - Juhannuksena 2023 avaamme kahvilan & shopin.

Taidekeskus & kasvitieteellinen puutarha, joka on erikoistunut viiniköynnöksiin aukeaa kesällä 2024.

<https://www.pressreader.com/finland/abo-underrattelser/20230601/282308209486694>

<https://www.hbl.fi/artikel/4510f5cb-798d-4edf-957c-5b83891bbaca> - I Nagu gror drömmen om Finlands Bordeaux

NOIDAN APULAISENA FISKARSISSA

Jari Suvilehto

Mitä syntyy, kun yhdistetään kuulas syyskuun päivä, toistakymmentä innokasta talkooapulaista ja tonneittain itävaltalaisia rypäleitä Fiskarsin Vanhalla veitsitehtaalla? Tietenkin lupaavaa lientä viininvalmistuksen pohjaksi.

Noita Wineryn syyspäivän talkooporukka koostui tällä kertaa TyHy päiväläisistä, viinikasvattajista ja muista innokkaista. Työtehtäviin kuului ensin valkoisten ja punaisten rankaamista. Jäähdytetyllä rekkakyydillä Itävallasta tuodut rypäleet oli pakattu kuljetusta varten suuriin 500 litran muovisammioihin. Tummat rypäleet (Zweigelt, St. Laurent) irroitettiin tertuista kanaverkkoa vasten hankaamalla aistinvaraisen (näkö+haju) laaduntarkistuksen jälkeen toiseen muovisammioon. Pilaantuneelle tai etikkaiselle haisevat tertut poistettiin. Vaaleat rypäleterrut heitettiin rankaimen ruuviin rankojen poistoa varten.

Välillä käytiin syömässä herkullinen lounas ja maisteltiin talon viinejä ja muita tuotteita.

Osa murskatuista vaaleista rypäleistä puristettiin hydraulipuristimella mehuksi joka siirrettiin tankkiin käymistä varten.

Kun sammio saatiin täyteen, alkoi työn ainakin allekirjoittaneen eniten odottama vaihe, polkeminen. Rypäleet siis rikottiin hyvin perinteisesti puhdistetuain jaloin polkemalla. Tällä tavalla siemeniä murskaantuu vähemmän kuin hydraulisella tai mekaanisella puristimella ja vältetään siemenistä vapautuvat kitkerät makuuelementit. Osa punaisista rypäleistä poljettiin rankoineen ja laitettiin käymään Qvevrissä, eli historiallisessa georgialaisessa saviruukussa.

Polkeminen oli yllättävän kylmää ja raskastakin hommaa. Rypäleiden lämpötila kuljetuksen aikana oli +4C, eikä se ollut siitä juuri rankaamisessa lämmennyt. Rypäleitä oli polveen saakka ja viiden minuutin kuluttua jalkaterät olivat jo tunnottomat. Vauhdikas musiikki auttoi talkoolaisten jalkoihin vauhtia.

Lopuksi poljetut rypäleet jätettiin maseroitumaan viinimehuun ja odottamaan spontaania käymisen alkamista ilman mitään lisäyksiä.

Samoilla perinteisillä tavoilla käsiteltiin viikon aikana koko rekallinen eri talkooporukoiden toimesta.

Ja niin kuin kaikissa hyvissä talkoissa: Lopuksi tanssia!

UUDEN VIINITARHAN PERUSTAMINEN KESÄLLÄ 2023

Harri Höglund ja Sirpa Kytölä

Olimme pohtineet jo useamman vuoden sitä, että miten omalla tontillamme voitaisiin tehdä viinitarhan pohjustus erilailla kuin mitä siihen asti olimme tehneet. Aloitimme viinien kasvatuksen vuonna 2017, jolloin tieto-taito osaaminen oli niin sanotusti alkutekijöissä eli emme tieneet juurikaan mitä än viininkasvatuksesta. Intoa ja toiveikkuutta oli ilmassa, jotenka ryhdyimme muokkaamaan osaa tontistammeviinitarhaksi.

Ensimmäiset istutukset teimme vain kaivamalla istutuskuopan saviseen maahan ja lopputuloksen voi vain arvata. Muutama vuosi meni näin istutuksia tehden, mutta viinien kasvutahti ja -tapa ei tyydyttänyt meitä. Ryhdyimme miettimään, mitä voisi tehdä toisin ja tärkeimmiksi asioiksi näimme istutusmaan muokkauksen ja riittävän syysuojauksen viineille ennen pakkasten tuloa.

Talvella 2022 laadimme suunnitelman tämän vuoden istutuksia varten eli halusimme korottaa vanhaa merenpohjamaata, jotta kasveille saataisiin hieman rinteeseen omainen kasvupaikka. Tällä menetelmällä halusimme välttää veden kertymistä liiaksi viinin juuristolle, sillä olimme huomanneet sen, että jos vain poraamme maahan reiän istutusta varten, niin se täyttyy vedellä ja saviset kiinteät seinämät estävät juuriston hyvän kehittymisen vuosien aikana. Kasvu ei ollut viinien osalta onnistunut koska osa taimista kuoli vuosittain. Tähän syynä saattoi olla veden määrä juuristossa ja/tai syksyisen suojauksen vähäisyys eli osa viineistä paleltui ensimmäisten hallaöiden seurauksesta. Tämä on aiheuttanut sen, että viinien uusimista jouduttiin vuosittain tekemään runsaasti.

Pohdimme sitä, että miten yllä mainittuja ongelmia voitaisiin välttää tai ainakin vähentää vahinkojen määrä viinitarhallamme. Lähdimme siitä ajatuksesta, että juuriston hyvinvointia voidaan parantaa muokkaamalla maata ja luomalla hieman keinotekoista rinnettä tarhalle sekä varmistamalla liiallisen veden poistuminen viinin kasvualustasta.

Mitään varsinaisia oppeja asiasta emme löytäneet, joten teimme omat ratkaisut muokata pellosto viiniköynnöksille parempi kasvu ympäristö. Ajatusta tukemaan laadimme suunnitelman, että viinien kasvurivistöt tehdään koneellisesti. Tilasimme multaa pihaan riittävästi ja vuokrasimme kaivinkoneen, jonka avulla kaivoimme 25 m pitkät urat, jotka olivat noin 50-70 cm syvät ja saman verran leveät. Urat täytettiin mullalla, joka oli hiekkapitoista ja kalkittua, ei lietteellä rikastettua multaa. Multa kasattiin kohopenkkimäisesti, jotta vesi ohjautuisi kasvurivien väliin.

Taimet tulivat Ruotsista avojuurisina toukokuun alussa. Tiesimme sen, että maan muokkaukseen tulee menemään enemmän aikaa, jotenka viinit istutettiin astioihin odottamaan maahanpääsyä. Taimien istutus saattoi alkaa vasta kun maan muokkaus oli valmis. Viineiksi valikoitu erä Solarista, Cabernet Cortista, Rondoa ja Sauvignon Grisistä. Istutusvaihe olikin "nopea", kun maa oli muokattu valmiiksi. Yllätyksiä ei ollut eli ei kiviä tai muita juuria vastassa, koska kasvumaa oli koneellisesti käsitelty.

Halusimme tehdä viinitarhasta helppohoitoisen siten, että lisäsimme mansikkamuovin viinirivistöihin.

Tällä pyrimme estämään rikkaruohojen kasvua viinipenkkeihin, jotta aikaa jää itse viinien hoitamiseen kesän aikana. Kasvun tueksi lähdimme rakentamaan talvisuojausta kasvutunnelien avulla. Kasvutunnelit rakennettiin vesiputkista, harjateräksestä ja teräsvaijereista. Puutumisen varmistaminen ja viinien siirtyminen talvilepoon ilman hallan aiheuttamia vaurioita on ensiarvoisen tärkeää, katsotaan kuinka tämä onnistuu kaksinkertaisten hallaharjojen sekä kuplamuovien avulla.

Tuleva talvi voi yllättää viininviljelijät, kun ei tiedä, mitä talvi tuo tullessaan ja vie mennessään

KIRJA-ARVIO: VIINITARHA TOSCANASSA AITOOSSA

Jari Suvilehto

Viinikasvatus on Suomessa vielä niin lastenkengissä, että ensiaskeleet ovat pieniä ennen kävelemään oppimista. Tämä ”viinitarhan matkakirja” vie lukijan askeleen kohti parempaa ymmärrystä, mitä viinikasvatuksen realiteetti on Suomen oloissa. Siinä johdatellaan lukijaa viileän alueen viinikasvatuksen kiehtovaan mutta haastavaan maailmaan zeniläisessä hengessä oppia saaden. Edellä kulkijoita tarvitaan näitäkin polkuja avaamaan!

Kirjoittaja on luonut erittäin helposti lähestyttävän, mutta sopivasti hyödyllisiä faktoja sisältävän tietokirjan. Se sopii hyvin viinikasvatuksen aloittamista harkitsevalle mutta myös kokeneemmalle köynnösten kasvattajalle. Kirjasta saa muun muassa vinkkejä, miten talven yli selvinneistä köynnöksistä saa kypsempiä rypäleitä kasvutunneilla. Tärkeitä asioita ja pohdintoja on kiteytetty kappaleiden loppunostoiksi. Kirja ei ole keittokirjan omainen köynnöksen kasvatusopas vaan enemmänkin viinitarhurin kasvutarina. Hyödyllisistä lähdeteoksista on kattava luettelo kirjan lopussa.

Tämän sujuvasti kirjoitetun kirjan lukaisee helposti yhdellä tai kahdella istunnolla esimerkiksi sopivan rypäleistä käymismenetelmällä valmistetun miedon alkoholijuoman kanssa. Lukukokemuksesta jää hyvä mieli.

Sisällys

Lukijalle: Tietokirja ja kertomus Aitoon viinitarhasta	6
Tarinan alku	8
Hyvä idea, mutta pitäisikö siitä luopua?	11
Jos kuitenkin, niin minne viinitarha kannattaa perustaa	21
Moselin kalkkikivestä suomalaisen saveen	26
Retket ostamaan viiniköynnöksiä	33
Takatalvi ja toukokuun halla	39
Retki Vaasaan: viini-ihme Kaarlo Nelimarkka	43
Elokuussa maahan talvipistokkaat	50
Viinitarhan rakentaminen	55
Kesän 2020 tilinpäätös ja talvisuojaus	60
Viininviljely Suomessa some-ryhmä	67
Viinitarhan laajennus	69
Ensimmäinen viini on tehty: se räjähtää	72
Mitä ihmettä? Viinikasvattajien puheenjohtajaksi	77
Ankara talvi antoi lumen liian myöhään	80
Asiantuntijaraadin ensimmäinen viinibarometri	83
Viiniköynnösten leikkaaminen: puita, puskia vai pensaita?	90
Ehkä kuitenkin Bordeaux: ihana viininkorjuumatka	94
Suomessa laki kieltää, auttaako EU?	98
Titraus – happojen mittausta on olennainen rasti	104
Kokeilu 1: Kasvutunnelit ovat Suomen ratkaisu	108
Kokeilu 2: Tulevaisuuden koetarha	118
Yhteenveto ja katsaus tilanteeseen Suomessa 2023	121
Lue lisää	126

Uutuuskirja tarjolla kaikille yhdistyksen jäsenille

Kari Latvus, Viinitarha [Toscanassa] Aitoossa. Viinitarhapäiväkirja. Kellarimedia 2023.
Suositushinta kirjakaupoille 28€.

Lokakuussa yhdistyksen jäsenille tarjolla hintaan **27€ postitettuna (postimaksun arvo 4,60€).**

Lähetä viesti osoitteella kari.latvus@gmail.com. Viestiin mukaan nimi, osoite ja puhelinnumero. Maksuohjeet saat vastauksena.

